

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА**

Факультет соціально-економічної освіти

“Затверджено”

На засіданні Приймальної комісії
НПУ ім. М. П. Драгоманова
Протокол № 3 від « 1 » березня 2021 р.
Голова Приймальної комісії
_____ Андрущенко В. П.

Рекомендовано

Вченою радою факультету
соціально-економічної освіти
Протокол № 6 від «18»лютого 2021 р.
Голова Вченої ради
_____ / Євтух В.Б.
підпис ПБ

ПРОГРАМА

вступного фахового випробування

з соціальної роботи

**для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства,
при вступі на навчання для здобуття ступеня **магістра** на базі здобутого
ступеня бакалавра/спеціаліста**

галузь знань: 23 Соціальна робота

спеціальність: 231 Соціальна робота

*освітні програми : соціальний захист населення,
соціальна робота*

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Програму комплексного державного екзамену для студентів бакалаврів спеціальності 231 – соціальна робота, розроблено відповідно до програм навчальних фундаментальних та фахових дисциплін магістратури кафедри теорії та технології соціальної роботи та практичної психології: Теорія соціальної роботи, Технології соціальної роботи, Соціальна робота з різними групами клієнтів.

Метою комплексного державного екзамену є оцінка якості підготовки випускників бакалаврської програми.

Завдання пакету сформовано згідно з вимогами до вмінь та здатностей магістра соціальної роботи і надають змогу оцінити готовність випускників до методичної, організаційної, аналітичної, дослідницької та викладацької діяльності в галузі соціальної роботи.

Пакет містить 30 білетів. Завдання білетів є рівнозначними за обсягом та складністю. Кожен білет складається з двох теоретичних питань та практичного завдання. Теоретичні питання передбачають контроль знань з фахових дисциплін, практичні завдання – перевірку готовності випускників до аналізу конкретних випадків та організаційного рівня проблем соціальної роботи і навчання соціальних працівників. .

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ АБІТУРІЄНТА НА ВСТУПНОМУ ФАХОВОМУ ВИПРОБУВАННІ

<i>За шкалою університету</i>	<i>Визначення</i>	<i>Характеристика відповідей абітурієнта</i>	
		<i>на питання теоретичного змісту</i>	<i>на питання практичного змісту</i>
<i>0-99 бали</i>	<i>Низький</i>	Абітурієнт не усвідомлює змісту питання білету, тому його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання. Наявна повна відсутність умінь міркувати.	Обсяг розв'язаних задач < 50%. У абітурієнта відсутня просторова уява, необхідна для розв'язування задачі.
<i>100-139 балів</i>	<i>Задовільний</i>	Відповіді на питання білету носять фрагментарний характер, характеризуються відтворенням знань на рівні запам'ятовування. Абітурієнт поверхово володіє умінь міркувати, його відповіді супроводжуються другорядними міркуваннями, які інколи не мають	Обсяг розв'язаних задач у межах 50-75%. Абітурієнт погано володіє графічними засобами відтворення просторових властивостей предметів на площині

		безпосереднього відношення до змісту запитання.	
140-169 балів	Достатній	У відповідях на питання білету допускаються деякі неточності або помилки не принципового характеру. Абитурієнт демонструє розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу властивостей. Помітне прагнення абитурієнта логічно розмірковувати при відповіді на питання білета.	Обсяг правильно розв'язаних задач >75%. Результат розв'язування задачі містить окремі неточності і незначні помилки.
170-200 балів	Високий	Абитурієнт дає повну і розгорнуту відповідь на питання білету. Його відповіді свідчать про розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу закономірностей, характеризуються логічністю і послідовністю суджень, без включення випадкових і випадання істотних з них.	Обсяг правильно розв'язаних задач =100%. Кожна розв'язана задача супроводжується ґрунтовним поясненням. Абитурієнт без помилок відтворює просторові властивості предметів на площині

Якщо абитурієнт під час вступного випробування з конкурсного предмету набрав від 0-99 балів, то дана кількість балів вважається не достатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до НПУ імені М. П. Драгоманова.

Оцінювання рівня знань абитурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абитурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абитурієнтів. Бали (оцінки) вступного фахового випробування виголошуються головою предметної комісії усім абитурієнтам, хто приймав участь у випробуванні після закінчення іспиту.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

МОДУЛЬ 1. Теорія соціальної роботи

Тема 1.1. Соціальна робота як практична діяльність і учбова дисципліна

Сутність поняття "соціальна робота". Особливості впровадження поняття "соціальна робота" в соціально-гуманітарний понятійний простір. Поняття "соціальна робота" як відображення потреб практичної соціальної роботи.

Варіативність поняття "соціальна робота" як практична діяльність; як наука; як навчальна дисципліна.

Порівняльний аналіз основних підходів до визначення сенсу та змісту соціальної роботи як професійної практичної діяльності. Взаємозумовленість і взаємозв'язок поняття "соціальна робота" та понять "соціальне", "соціалізація" та "соціальна справедливість". Сутність характеристики соціальної роботи як професійної діяльності.

Тема 1.2. Характеристика соціальної роботи як професійної діяльності

Виникнення та становлення соціальної роботи як науки. Соціальна робота як система наукових знань: дослідницький, діагностичний і продуктивний аспекти. Фундаментальна та прикладна складові соціальної роботи як науки. Об'єкт і предмет наукових досліджень соціальної роботи. Проблемне поле наукових досліджень із соціальної роботи. Місце та роль науки "соціальна робота" серед соціально-гуманітарних наук. Закономірності та принципи теоретичної соціальної роботи.

Тема 1.3. Виникнення та становлення соціальної роботи як науки

Роль географічних, соціально-економічних, політичних умов у формуванні національних особливостей науки "соціальна робота".

Благодійність як моральне і духовне підґрунтя, передумова виникнення теоретичних основ соціальної роботи. Релігійні засади виникнення: соціальної роботи в Україні. Суспільна опіка в Київській Русі, форми та традиції. Елементи державної громадської опіки та їх відображення в нормативних формах свідомості. Роль громади в наданні соціальної підтримки на селі та відтворення громадських підходів у теоретичному осмисленні сутності соціальної роботи. Традиції товариства Червоного Хреста в Україні. Традиції соціального захисту громадян в Українській РСР, їх вплив на становлення науки "соціальна робота".

Тема 1.4. Концептуально-категоріальний апарат соціальної роботи. Закономірності та принципи теоретичної соціальної роботи

Концептуально-категоріальний апарат науки "соціальна робота": соціальні сфера, простір, структура, відносини, практика, зв'язки, механізми, діяльність, проблеми. Характеристика та зміст основних категорій науки "соціальна робота".

Тема 1.5. Історичні корені соціальної допомоги. Становлення наукових підходів до соціальної роботи

Становлення наукових підходів до соціальної роботи в незалежній Україні. Діалектика взаємодії тенденцій сучасної світової науки "соціальна робота" з особливостями її становлення та розвитку в Україні.

Філософія допомоги як базова, концептуальна ідея в становленні вітчизняних теорій соціальної роботи. Ідеї християнства, державності, права,

моралі і норм суспільного життя як системоутворюючі в становленні вітчизняних теорій соціальної роботи.

Тема 1.6. Вітчизняна парадигма соціальної роботи як сукупність моделей і теорій допомоги

Вітчизняна парадигма соціальної роботи як сукупність моделей і теорій допомоги. Доктрина допомоги, організаційні форми, суб'єкти допомоги, об'єкти допомоги як парадигмальні характеристики.

Еволюція вітчизняної парадигми соціальної роботи. Історичні форми вітчизняної парадигми соціальної роботи та їх парадигматичні характеристики. Архаїчна, конфесійна, державна, громадсько-державна, соціетальна та професійна парадигми соціальної роботи, їх соціально-економічна та культурна зумовленість.

Тема 1.7. Загальна характеристика підходів до типологізації теорій соціальної роботи

Типологізація теорій соціальної роботи як форма наукового дослідження. Загальна характеристика підходів до типологізації теорій соціальної роботи. Типологізація за критеріями історичної послідовності виникнення. Типологізація за об'єктивним критерієм: індивідуальні, групові та "ком'юніті-теорії". Типологізація за критерієм методологічної опори на теорії інших наук: медицини, філософії, психології, соціології, педагогіки.

Тема 1.8. Характеристика сучасних теорій соціальної роботи

Інтегративний характер і теоретична незавершеність класифікації сучасних теорій соціальної роботи. Гуманістична теорія соціальної роботи — допомога через самопізнання та усвідомлення клієнтом своєї значущості та впливу навколишнього світу. Марксистська теорія соціальної роботи — орієнтація на ідею допомоги клієнтові шляхом спільних колективних дій з підвищення самосвідомості та соціальних, змін у суспільстві.

Тема 1.9. Функції психології в соціальній роботі та психологічне її забезпечення. Характеристика психологічних теорій як об'єднуючої основи соціальної роботи

Орієнтація на ідею допомоги клієнту шляхом оптимізації його власних зусиль як спільна об'єднуюча основа психолого-орієнтованих теорій. Психодинамічна теорія соціальної роботи: її сутність, переваги та обмеження. Екзистенціальна теорія соціальної роботи - опора на уявлення клієнта про навколишній світ і власний соціальний статус.

Теорія кризового втручання — орієнтація на виведення клієнта з кризового стану. Гуманістична теорія соціальної роботи — допомога через самопізнання та усвідомлення клієнтом своєї значущості та впливу навколишнього світу.

Апробація і оформлення результатів соціально-психологічного дослідження. Впровадження досягнень науки і передового досвіду в практику. Формування творчої особистості соціального працівника.

Тема 1.10. Соціологічні методи і техніка вивчення соціальних проблем. Формування соціального контексту допомоги та вплив системних теорій соціальної роботи на індивіда

Системна теорія соціальної роботи: виявлення та "зняття" впливу чинників оточення клієнта, інших людей і соціальних обставин. Системно-екологічна теорія соціальної роботи — ідея допомоги клієнту в пошуках своєї "екологічної ніші" в навколишньому природно-соціальному просторі. Соціальний контекст допомоги (соціальні детермінанти виникнення складних ситуацій; соціальні норми та патології; соціальний контроль за поведінкою індивіда як методологічна основа соціально-орієнтованих теорій). Соціально-радикальна теорія соціальної роботи: опора на ідею допомоги клієнту в розвитку його соціальної (зокрема політичної та правової) свідомості.

Тема 1.11. Педагогічні шляхи і засоби соціального розвитку особистості. Характеристика об'єктів соціальної роботи та вплив на них шляхом використання комплексно-орієнтованих теорій

Соціально-педагогічна теорія соціальної роботи — опора на ідею допомоги шляхом виховного впливу з боку сім'ї, школи, позашкільних закладів на процес соціалізації клієнта. Когнітивна теорія соціальної роботи — орієнтація на ідеї допомоги клієнту шляхом навчання його стереотипним механізмам управління своїми вчинками адекватно соціальним умовам або конкретній соціальній ситуації. Рольова теорія соціальної роботи — модель соціальної роботи, що орієнтується на охоплення проблем клієнта, пов'язаних з очікуваною поведінкою і бажаним розвитком і з урахуванням механізмів формування у нього уявлень про свою роль у житті.

Тема 1.12. Критерії ефективності соціальної роботи. Основні види прогнозування

Методологічні основи адаптивно-соціалізаційної теорії соціальної роботи. Соціальна адаптація людини як процес взаємодії з навколишнім середовищем з освоєння нової соціальної ситуації. Біологічні та психологічні компоненти соціальної адаптації. Інформаційний та комунікативний механізми соціальної адаптації.

Допомога клієнту в адаптації до складної для нього (а відтак — нової) соціальної ситуації як базова ідея адаптивно-соціалізаційної теорії соціальної роботи. Соціалізація клієнта як накопичення соціального досвіду в процесі успішної адаптації до важких життєвих ситуацій за допомогою соціальних працівників.

МОДУЛЬ II. Технології соціальної роботи

Тема 2.1. Теоретико-методологічні основи технологій соціальної роботи

Соціальні технології як суспільне явище. Технологізація соціальних процесів. Сутність поняття соціальних технологій. Класифікація соціальних технологій. Типи соціальних технологій. Основні види соціальних технологій. Кваліфікаційні ознаки соціальних технологій. Соціальні технології у соціальній роботі.

Визначення технологій соціальної роботи. Основне завдання технологій соціальної роботи. Основні функції технологій соціальної роботи. Головні складові змісту технологізації соціальної роботи. Технологічні компоненти технологізації соціальної роботи. загальні технології соціальної роботи. Особливості застосування загальних технологій у соціальній роботі. Міждисциплінарні технології і методики соціальної роботи.

Структурно-логічна схема технологій соціальної роботи. Типова технологія соціальної роботи як певний алгоритм діяльності. Основні складові типової технології. Основні етапи типової технології: підготовчий, етап безпосередньої реалізації методів втручання, підсумковий етап. Підготовчий етап як етап вивчення ситуації, встановлення контакту, знайомства, діагностики, планування. Етап реалізації як етап безпосереднього надання соціальних послуг, цикли етапу “заходи – оцінка – коригування”. Підсумковий етап як етап оцінки, подовження, припинення, стабілізації, згортання соціальної роботи. Соціальний супровід як особлива технологія соціальної роботи.

Оцінка як складова наукового супроводу впровадження соціальної роботи. Критерії ефективності соціальної роботи. Методи оцінки та джерела отримання інформації. Оцінка економічної ефективності як аргумент для продовження та розвитку соціального проекту. Моніторинг соціальних проектів як технологія комплексного наукового супроводу проектів впровадження соціальної роботи.

Тема 2.2. Технології соціальної роботи з сім'ями різного типу

Технології соціальної роботи з молодими, неповними, багатодітними, малозабезпеченими, асоціальними, соціально неспроможними сім'ями. Особливості технології соціальної роботи з прийомними сім'ями та дитячими будинками сімейного типу.

Тема 2.3. Технології соціальної роботи з різними категоріями дітей

Технології соціальної роботи з дезадаптивними дітьми та молоддю. Соціальна робота з дітьми вулиці. Соціальна робота з неповнолітніми які мають проблеми з законом. Сучасні аспекти соціальної роботи з неповнолітніми та молоддю, яка повертається з місць позбавлення волі. Негативні явища у молодіжному середовищі. Сучасні аспекти здійснення соціальної роботи з дітьми-інвалідами, молодими інвалідами та їх сім'ями. Особливості соціальної роботи з дітьми та молоддю, які є ВІЛ інфікованими або хворими на СНІД.

Тема 2.4. Технології соціальної роботи серед молоді

Технології формування здорового способу життя у дитячому та молодіжному середовищі. Технології створення та функціонування студентських соціальних служб для молоді. Технологізація волонтерського

руху. Технології соціальної роботи з військовослужбовцями. Технологія соціальної роботи з неповнолітніми та молоддю, які повертаються з місць позбавлення волі. Соціальна робота з дітьми та молоддю, батьки яких працюють за кордоном.

Особливості соціальної роботи у загальноосвітніх школах. Технології соціальної роботи у школах-інтернатах різного типу. Соціальна робота у притулках для неповнолітніх, реабілітаційних закладах. Соціальна робота з неповнолітніми та молоддю, які перебувають у місцях позбавлення волі.

Тема 2.5. Технології соціальної роботи з людьми старшого віку.

Соціальне становище та психофізичні особливості людей похилого віку. Особливості соціальної роботи з людиною похилого віку, яка проживає в сім'ї. Громадська опіка і соціальне обслуговування одиноких людей похилого віку. Проблема бездомності людей похилого віку та шляхи її подолання. Соціальна робота у закладах соціального захисту

Тема 2.6. Особливості застосування технологій соціальної роботи.

Перспективи розвитку сільських та селищних центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Особливості соціальної роботи на селі. Особливості соціального супроводу сільських сімей. Інтеграція елементів соціальної роботи в організацію дозвілля дітей та молоді як метод виявлення та подолання соціальних проблем окремих груп дітей та молоді. Залучення молоді до вирішення власних проблем: молодіжна участь та волонтерська діяльність. Взаємодія з сільською громадою з метою вирішення соціальних проблем окремих прошарків населення: школою, медичними закладами, закладами культури, керівниками підприємств.

Співробітництво з органами місцевого самоврядування та державними органами, що опікуються проблемами дітей та молоді. Впровадження молодіжних програм у сільській громаді. Концептуальні основи соціальної роботи за рубежом. Роль суспільних фондів і добродійних організацій. Соціальна робота в неурядових організаціях. Досвід Італії, Португалії, Іспанії, Греції, Ірландії, Данії тощо. Досвід Великобританії у запровадженні системи фостерної опіки дітей, які позбавлені батьківського піклування. Досвід Канади у формуванні здорового способу життя.

МОДУЛЬ III Соціальна робота з різними групами клієнтів

Тема 3.1. Становлення соціальної роботи з різними групами клієнтів.

Соціально-демографічні проблеми суспільства. Сучасні протиріччя соціальної політики щодо різних груп населення. Соціальна робота як умова вдосконалення стосунків держави та різних груп населення. Історичні аспекти становлення роботи зі спеціальними групами клієнтів. Сучасні тенденції соціальної роботи з особливими групами клієнтів у різних країнах світу.

Тема 3.2. Особливості роботи з різними групами клієнтів.

Спеціальні групи клієнтів як соціальна проблема. Види соціально небезпечних явищ: злочинність, алкоголізм, наркоманія, ВІЛ/СНІД. Людина в

системі негативних явищ. Соціальна політика щодо спеціальних груп клієнтів. Сучасні теорії та практика запобігання стигматизації спеціальних груп клієнтів. Роль субкультурних відмінностей різних груп клієнтів. Причини конфліктної поведінки спеціальних груп клієнтів.

Тема 3.3. Соціальна робота з допризовною і призовною молоддю, військовослужбовцями та членами їхніх сімей.

Соціальна зумовленість роботи з допризовною та призовною молоддю. Організація практичної соціальної роботи з військовозобов'язаними. Специфіка військової служби. Основні проблеми військових та їхніх сімей. Технології соціальної роботи з військовослужбовцями (методи та засоби).

Тема 3.4. Соціальна робота з малозабезпеченими групами населення.

Показники матеріальної забезпеченості населення. Соціальний захист малозабезпеченого населення. Форми та методи соціальної роботи щодо підвищення життєвого рівня малозабезпечених груп населення. Побутове обслуговування малозабезпечених громадян як складова соціального обслуговування.

Тема 3.5. Соціальна допомога та підтримка осіб з обмеженими можливостями.

Поняття “інвалідність” та його види. Соціальні заклади й стаціонарні установи по роботі з інвалідами. Напрямки роботи з людьми, які мають фізичні чи психологічні вади. Реалізація соціальних заходів на різноманітних рівнях.

Тема 3.6. Система надання соціальної допомоги людям похилого віку та самотнім.

Соціальний статус, психосоціальні особливості людей похилого віку, одиноких. Особливості роботи будинків-інтернатів для людей похилого віку. Робота відділів соціального патронажу та обслуговування людей похилого віку та одиноких: функціональні обов'язки персоналу, форми роботи з клієнтами.

Тема 3.7. Соціальна робота з особами, які мають алкогольні та наркотичні проблеми.

Особливості впливу алкоголізму на процеси соціалізації: зміни поведінки під впливом зловживання алкоголем, формування хвороби. Соціально-психологічні і медико-біологічні показники статусу хворої людини. Робота зі спеціальними групами клієнтів, хворими на алкоголізм. Соціально-психологічні підходи до роботи з алкоголіками. Організаційні умови і принципи функціонування груп взаємопідтримки. Досвід функціонування груп в Україні. Специфіка формування наркотичної хвороби: поняття про психологічну і фізичну залежність. Робота зі спеціальними групами клієнтів, хворих на наркоманію: цільові програми лікування та реабілітації наркоманів. Світові стратегії розв'язання проблеми наркотизації. Організаційні умови і принципи функціонування груп взаємопідтримки. Спілкування та взаємодія з клієнтами в процесі реабілітації. Особливості соціального відновлення після реабілітації.

Тема 3.8. Соціальна робота з особами, що займаються секс-бізнесом. Визначення поняття «секс-робітник». Структура секс-бізнесу. Соціально-психологічні та поведінкові характеристики представників секс-бізнесу. Причини та шляхи залучення до комерційного сексу. Зміст соціальної роботи у сфері «секс-бізнесу»: профілактичні програми, освітні програми. Медичні, правові та соціальні послуги. Діяльність та оцінка можливостей громадських організацій, які працюють з представниками секс-бізнесу. Використання аутич-методу соціальними працівниками.

Тема 3.9. Особливості соціальної роботи з ВІЛ-інфікованими та хворими на СНІД.

ВІЛ/СНІД як соціальна проблема. Соціально-психологічні моделі роботи зі спеціальними групами клієнтів, хворими на СНІД. Системи лікування і підтримки уражених груп. Соціальна робота з вагітними-ВІЛ-інфікованими: умови народження здорової дитини. Соціальна робота з ін'єкційними наркоманами. Закордонний досвід щодо запобігання ВІЛ/СНІДу. Досвід країн Західної Європи: Нідерланди, Бельгія; центри роботи з ВІЛ-інфікованими. Групи взаємопідтримки: досвід Англії, Німеччини. Сутність самопревенції і роль особистих якостей спеціальних груп клієнтів у запобіганні поширення соціально небезпечних хвороб.

Тема 3.10. Організація роботи з людьми без визначеного місця проживання.

Категорія громадян, які відносяться до осіб без визначеного місця проживання. Соціальний портрет осіб без визначеного місця проживання. Специфіка роботи з людьми без постійного місця проживання. Діяльність та оцінка можливостей громадських організацій, які працюють з бездомними. Сучасні наукові погляди на деякі проблеми осіб без визначеного місця проживання як соціальне явища .

Тема 3.11. Соціальна робота з групами клієнтів, які зазнали насилля в сім'ї.

Діти і жінки як особлива категорія клієнтів у соціальній роботі. проблеми насильства над жінками. Етапи насилля. Профілактика насилля та теорії подолання наслідків насилля. Основні проблеми насильства. Державна політика щодо покращення становища жінок і дітей в Україні.

Тема 3.12. Організація роботи з жертвами „торгівлі людьми”.

Правові основи соціальної роботи у сфері попередження торгівлі людьми. Ціль, завдання і принципи соціальної роботи по упередженню торгівлі людьми і надання допомоги потерпілим. Соціальна профілактика торгівлі людьми. Соціальна реабілітація потерпілих від торгівлі людьми. Соціально-психологічний портрет потерпілих від торгівлі людьми. Причини і наслідки торгівлі жінками з України. Українські ініціативи, направлені на запобігання та протидію торгівлі людьми. Принципи допомоги жінкам, потерпілим від

торгівлі людьми. Потреби жінок, потерпілих від торгівлі людьми. Кризові центри та „гарячі лінії”.

Тема 3.13. Специфіка соціальної роботи з людьми суїцидальної поведінки.

Загальне поняття суїциду. Соціально-психологічний портрет осіб, що схильні до суїцидальної поведінки. Ознаки і характеристика суїцидальної поведінки. Причини, мотиви суїцидальних явищ. Сучасні концепції самогубства. Соціальна профілактика суїцидальної поведінки. Специфіка соціальної роботи з людьми суїцидальної поведінки.

Тема 3.14 .Організація соціального супроводу особам, що повернулися з місць позбавлення волі.

Соціальний супровід звільнених з місць позбавлення волі. Мета і зміст соціальної роботи з особами, що повернулися з місць позбавлення волі. Профілактична робота зі звільненими з місць позбавлення волі. Роль соціальних служб у ресоціалізації. Характер діяльності соціального працівника щодо колишніх засуджених у відкритому середовищі. Форми і методи соціальної роботи з колишніми засудженими. Індивідуальна робота з клієнтом. Психологічна і правова консультація. Психолого-педагогічна допомога у відновленні втрачених зв'язків з сім'єю. Працевлаштування. Професійна орієнтація, психологічна підтримка соціальної роботи колишніх засуджених.

Тема 3.15. Соціальна робота з жінками-безробітними.

Жінка як об'єкт державної політики України та соціальної роботи. Положення жінок в сучасному суспільстві: проблеми жіночої праці, охорона здоров'я, народжуваність, материнство. Репродуктивна функція жінок. Домашнє господарство – важливий фактор життєзабезпечення сім'ї: гендерний аспект розподілу домашніх обов'язків. Особливості сімейних функцій жінок і чоловіків. Проблема дискримінації жінок. Національний механізм забезпечення рівноправ'я жінок і чоловіків. Етапи розвитку соціальної роботи з жінками щодо їх працевлаштування на Заході.

Тема 3.16. Соціальна робота з жінками, які не мають визначеного місця проживання.

Важливі чинники розвитку політики щодо підтримки бездомних жінок в Україні. Основні принципи реінтеграції жінок. Створення мережі лікувально-профілактичних закладів, притулків, відділів реінтеграції, соціальних гуртожитків (соціального житла), центрів зайнятості, агентств з працевлаштування. Основні принципи організації догляду за бездомними жінками. Досвід зарубіжних країн щодо організації інтегрованого догляду за жінками, які не мають визначеного місця проживання.

Тема 3.17. Соціальна робота з жінками-засудженими.

Фактори формування кримінальної поведінки у жінок. Види злочинів.

Природа злочинності. Умови, що сприяють здійсненню злочинів. Сучасні концепції відношення до злочинності. Форми і методи роботи з ув'язненими жінками в історії людства. Закономірності соціальної роботи в жіночих пенітенціарних закладах: соціальна діагностика клієнтів; структура груп ув'язнених; умови ефективної соціальної роботи в закладах позбавлення волі. Профілактика рецидивів та реабілітація як основні соціальні технології. Проблема суїцидів. Організаційні форми і методи виховного процесу в жіночих закладах позбавлення волі. «Вузька» та «широка» модель психотерапевтичної роботи. Організація терапевтичної діяльності груп взаємопідтримки. Консультування за методом «рівний-рівному».

Тема 3.18. Соціальна робота з сім'ями, що мають дітей з особливими потребами.

Види сімей із дітьми, що мають особливі потреби. Проблема впровадження технологій соціальної роботи в сім'ї із дітьми з особливими потребами. Методичні основи соціальної роботи з сім'ями, що виховують дітей-інвалідів. Індивідуальні, групові, масові форми соціальної роботи. Міжнародний досвід досягнення ефективності соціальної роботи з такими сім'ями. Системний підхід у застосуванні інноваційних методів соціальної роботи з сім'ями. Консультативний метод. Організаційно-методичні засади роботи груп взаємопідтримки батьків.

Тема 3.19. Соціальна робота з молоддю та молодою сім'єю.

Поняття про молодь, молоду сім'ю. Соціально-психологічні аспекти встановлення рольових функцій. Проблеми молодої сім'ї в початкові періоди її створення. Підготовка молодої сім'ї до народження і виховання дітей. Психолого-педагогічні складові в роботі соціального працівника. Особливості соціальної роботи з молодими сім'ями. Консультативна робота з молодими сім'ями.

Тема 3.20. Соціальна робота з дітьми, що залишились без батьківського піклування.

Проблема встановлення опіки над дітьми-сиротами та дітьми, що залишились без батьківського піклування. Особливості розвитку системи прийомних сімей в закордонній та вітчизняній практиці. Види сімей: опікунська, тимчасова. Фостерні сім'ї. Соціально-педагогічна модель роботи з прийомними сім'ями: функції, зміст, етапи, методи роботи.

Тема 3.21. Соціальна робота з дітьми вулиці.

Проблема соціального сирітства в Україні. Втечі дітей із сім'ї. Підходи до класифікації дітей вулиці. Спосіб життя дітей на вулиці. Аутрич як основний метод соціальної роботи. Соціальна робота в приймальнику-розподільнику. Соціальна робота в притулках.

4. СТРУКТУРА БІЛЕТУ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова

Факультет соціально-економічної освіти

Ступень: *Магістр*

Галузь знань: *23 Соціальна робота*

Спеціальність: *231 Соціальна робота*

Освітня програма: *Соціальна робота*

Соціальний захист населення

На базі ступеня: *Бакалавр/ Спеціаліст*

**Вступне
випробування
фахове**

Екзаменаційний білет №

- 1. Характеристика основних напрямів соціальної допомоги першої половини ХХ ст..*
- 2. Розкрити та проаналізувати об'єкт наукових досліджень теорії соціальної роботи.*
- 3. Роль і завдання державної служби зайнятості населення як соціального гаранта прав дітей та молоді в Україні.*

Затверджено на засіданні Приймальної комісії НПУ ім. М. П. Драгоманова

Протокол № від « » 2021 р.

*Голова предметної комісії _____ / _____ **Євтух В.Б.** /*

Підпис

Прізвище, ім'я, по-батькові

5. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5.1. Теорія соціальної роботи

1. Антология социальной работы: В 5 т. — М: Сварогъ; НВФСПТ. !994.
2. Басов Н. Ф. Практикум по истории социальной работы в России: Учеб. пособие. — М-: Изд-во СТИ, 1999. - 250 с.
3. Борисенко В. И. Курс української історії: 3 найдавніших часів до ХХ ст.: Навч. посіб. - 2-ге. вид. — К.: Либідь. 1998. — 616 с.
4. Василькова Ю. В. Лекции по социальной педагогике: В 2 т. - - М.: Изд-во СТИ, 1997. — 210 с.
5. Взаимосвязь социальной работы и социальной политики / Под ред. Ш. Рамон. — М.: Аспект Пресе, 1997. — 251 с.
6. Ракелі Т. Соціальна політика та соціальне забезпечення за ринкової економіки: Пер. з англ. - К.: Основи. 1995.—С. 1-8.

7. Горшкова О. А. Опыт социальной работы за рубежом: Краткий курс лекций. — М.: Изд-во СТИ. - - 1999. — 92 с.
8. Гусятникова Л. Г., Холостова Е. И. Основы теории социальной работы. — М.: Изд-во СТИ, 1997. — 187 с.
9. Добродійність в Україні: минуле, сучасне, майбутнє. Ресурсний центр розвитку громадських організацій „Гурт”.: — К., 1998. - 54 с.
10. Дублінський В. И. Социальная работа в Германии. - М-, 1996. — 94 с.
11. Зарубежный и отечественный опыт социальной работы: Учеб.-метод, пособие. — М.: Изд-во СТИ, 1999. — 264 с.
12. Козлов А. А. Социальная работа за рубежом: состояние, тенденции, перспективы: Сб. науч. очерков. — М.: Флинта, 1998, — 224 с.
13. Лоренц У. Социальная работа в изменяющейся Европе. - - Амстердам; К., 1997. — 199 с.
14. Лутшевт И. П. Производственная адаптация молодежи: сущность, функции: управление. — К.: Изд-во УСХА: 1990.
15. Лукашевич М. П. Соціалізація: виховні механізми і технології. - К., Вид-во ІЗМН, 1998.
16. Лукашевич Н. П. Социология воспитания. — К., МАУП. 1996.
17. Мельников В. П., Холостова Е. И. История социальной работы в России: Учеб. пособие. — М: Изд-во СТИ, 1998. — 220 с.
18. Мигович І. І. Соціальна робота (вступ до спеціальності). — Ужгород: Патент. 1997.—190 с.
19. Мигович І. Л. Основи соціології. — Ужгород, 1996.
20. Милосердне: Учеб. пособие / Под ред. М. П. Мчедлова. — М:(РОССПЗН): 1998. — 212 с.

7.2. Технології соціальної роботи

1. Капська А. Й. Соціальна робота: Навчальний посібник.— Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
2. Карпенко О. Г. Професійне становлення соціального працівника: Навчально-методичний посібник. – К.: ДЦССМ, 2004. – 164 с.
3. Науковий супровід, моніторинг та оцінка ефективності соціальних проектів / О. О. Яременко, О. Р. Артюх, О. М. Балакірева та інш. – К. Державний центр соціальних служб для молоді, Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2002. – 124 с.
4. Социальная работа /Под общ. ред. В. И. Курбатова. Серия “Учебники, учебные пособие”. – Ростов н/Д: “Феникс”, 1999.- 576 с.
5. Соціальна робота: технологічний аспект /За ред.. проф.. А. Й. Капської. – К.: ДЦССМ, 2004. – 364 с.
6. Социальная работа / Учебное пособие. – Ростов н/Д: Феникс, 2003.-480 с.
7. Соціальна робота в Україні: теорія та практика. /За заг. ред. А. Я. Ходорчук. – К.: ДЦССМ, 2002. – 177с.
8. Соціальна робота: технологічний аспект: Навчальний посібник / За ред. проф. А. Й. Капської. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 352 с.

9. Соціальна робота: актуальні питання теорії та практики. Нвч.-метод. посіб. / А. Й. Капська (кер. авт. кол.), О. В. Безпалько, Р. Х. Вайнола та ін. – К.: Держ. Ін-т пробл. сім'ї та молоді, 2005

10. Технологии социальной работы: Учебн. под общ. ред. проф. Е. И. Холостовой. – М.: ИНФРА, - М.: 2001. – 400с. - / Серия “Высшее образование”/.

11. Технології соціально-педагогічної роботи: Навчальний посібник / За заг. ред. проф.Капської А.Й.-К.: 2000.-372 с.

12. Технологія роботи з різними категоріями клієнтів центрів соціальних служб для молоді (методичний посібник) / С. В. Толстоухова, О. О. Яременко, О. В. Вакуленко та ін. – К.: Державний центр соціальних служб для молоді, Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2003. – 88 с.

7.3. Соціальна робота з різними групами клієнтів

1. Агабекян Р.Л., Авагян Г.Л. Современные теории занятости: Учеб. пособие для вузов. – М.: ЮНИТИ – ДАНА, 2001. – 190 с

2. Актуальні проблеми теорії та практики соціальної роботи на межі тисячоліть: Монографія. - К.: УДЦСЦ 2001. - 334 с.

3. Беляева В.В. Особенности социально-психологической адаптации лиц, инфицированных ВИЧ // Эпидемиология и инфекционные болезни. – 1998. –№5.– С. 27-29.

4. Беляева В.В. Терминальная стадия ВИЧ-инфекции: психологические аспекты проблемы // Эпидемиология и инфекционные болезни. – 1997. –№6.– С. 29-31.

5. Бердяев Н. А. О самоубийстве. Психологический журнал. – Т. 13. - №3. - 1992. - С. 96-106.

6. Бойко А.М. Соціальна робота з клієнтами із залежністю від алкоголю та наркоманії: Метод. реком. з навчального курсу для магістеріуму. - Ужгород: УЖДУ, 2000. - 76 с.

7.Бойко А.М. Соціальна робота з клієнтами, ВІЛ-інфікованими та хворими на СНІД: Метод. реком. з навчального курсу для магістеріум. - Ужгород: УЖДУ, 2000. – 64 с.

7. Валентик Ю.В., Зыков О.В., Цетлин М. Г. Теория и практика медико-социальной работы в наркологии. — М.: Фонд НАН, 1997.

8. Взаимосвязь социальной работы и социальной политики / под ред. Ш.Рамон. Пер. с англ. – М.Аспект Пресс, 1997. - 256 с.

9. Горбунова О.Г. Запобігання торгівлі жінками: Посібник для вчителів навчальних закладів системи загальної середньої школи. – Х.: Вид. Ун-ту внутр. справ, 2000. – 184с.

10. “Діти вулиці”: Методичні рекомендації по роботі з "дітьми вулиці" / А.Г. Зінченко.-К.: УДЦССМ, 1999 . – 88 с.

11. Запобігання торгівлі людьми: Навч. – метод. посібник. - Харків: Вид-во нац. ун -ту внутр. справ, 2001. – 176 с.

12. Зверева І.Д. Соціальна робота з дітьми і молоддю (теоретико-методологічні аспекти). / І.Д. Зверева, І.В. Керецман, О.І. Пічкарь. - Ужгород: УЖНУ, 2000. – Ч.1. – 192 с.

13. Інвалід і суспільство: проблеми інтеграції: Настольная книга спеціаліста / Под ред. Е.И. Холостовой. – М., 1996. – 210 с.

14. Капська А.Й. Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи (модульний курс дистанційного навчання) – К.: Науковий світ, 2001. – 129с.

15. Капська А.Й. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю: Навчально – метод. посіб. – К.: УДЦССМ, 2001. – 220 с.

16. Колодзин Б. Как жить после психической травмы. - М.: «Шанс» - 95 с.

17. Лактіонова Г.М. Социально-педагогическая работа с женской молодежью в крупном городе: теоретико-методические основы. – К., 1998. –326 с.

18. Методичний посібник з профілактики наркоманії та ВІЛ/СНІДу у шкільному та молодіжному середовищі / За ред. Лазаренко Б.П., Пінчук І.М. / - К.,2002. – 144 с.

19. Олиференко Л.Я. Социально-педагогическая поддержка детей группы риска: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений – М.: Академия, 2002. – 256 с.